

ویراست هفتم

آنتونی گېدنز

فیلیپ ساتن

جامعه‌شناسی

جلد اول

ترجمه هوشنگ نابیی |

نشرنی

سرشناسه: گیدنز، آنتونی، ۱۹۳۸ - م. Giddens, Anthony
 عنوان و پدیدآور: جامعه‌شناسی (جلد اول)/آنتونی گیدنز، فیلیپ ساتن؛ ترجمه هوشنگ ناییبی
 مشخصات نشر: تهران، نشر نی، ۱۳۹۵.
 مشخصات ظاهری: ۷۵۸ ص.
 شابک: 978-964-185-447-0؛ شابک دوره 3-459-185-964-978
 وضعیت فهرست‌نویسی: فیفا
 یادداشت: عنوان اصلی: Sociology, 7th ed.
 یادداشت: واژه‌نامه؛ کتاب‌نامه؛ نمایه.
 موضوع: جامعه‌شناسی.
 شناسه افزوده: ساتن، فیلیپ دبلیو، ۱۹۵۹ - م. Sutton, Philip W؛ ناییبی، هوشنگ،
 ۱۳۳۹ - مترجم.
 رده‌بندی کنگره: ۱۳۹۴ ج ۹ / گ/ HM۵۸۵
 رده‌بندی دیویی: ۳۰۱
 شماره کتابخانه ملی: ۴۰۷۰۷۵۸

قیمت: ۳۸۰۰۰ تومان

نشر نی

جامعه‌شناسی

آنتونی گیدنز / فیلیپ س. بن

ویراست هفتم

جلد اول

مترجم هوشنگ ناییبی

عضو هیئت علمی دانشگاه تهران

چاپ اول تهران، ۱۳۹۵

تعداد ۱۰۰۰ نسخه

لیتوگرافی باختر

چاپ غزال

تمامی حقوق این اثر محفوظ است. تکثیر یا تولید مجدد آن کلاً و جزئاً،
به هر صورت (چاپ، فتوکپی، صوت، تصویر و انتشار الکترونیکی)
بدون اجازه مکتوب ناشر ممنوع است.

شابک (ج. ۱) ۰ ۴۴۷ ۱۸۵ ۹۶۴ ۹۷۸

شابک دوره ۳' ۴۵۹ ۱۸۵ ۹۶۴ ۹۷۸

www.nashreny.com

فهرست

۸۷	سرگذشت پژوهی	۹	دیباچه
۹۲	مطالعه تاریخی مقایسه‌ای	۱۱	پیشگفتار ویراست هفتم
۹۳	جامعه‌شناسی بصری	۱۳	مقدمه
۹۳	اینترنت ابزار پژوهش		
۹۴	جامعه‌شناسی در دنیای واقعی	۱۹	۱. جامعه‌شناسی چیست؟
۹۵	بازگویی بدیهات؟	۲۰	مقدمات
۹۶	تأثیر جامعه‌شناسی	۲۳	تخیل جامعه‌شناسی
۹۶	خلاصه فصل	۲۴	مطالعه مردم جامعه
۹۷	تحقیقات	۲۶	شکل‌گیری تفکر جامعه‌شناسی
۹۸	اندیشه	۲۷	نظریه‌ها و دیدگاه‌های نظری
۹۹	جامعه و هنر	۲۸	بنیان‌گذاران جامعه‌شناسی
۱۰۰	منابع تکمیلی	۳۹	سنت‌های نظری در جامعه‌شناسی
۱۰۱	سایت‌های اینترنتی		سطح تحلیل: جامعه‌شناسی خرد
			جامعه‌شناسی کلان
۱۰۳	۳. نظریه‌ها و دیدگاه‌ها در جامعه‌شناسی		جامعه‌شناسی برای چیست؟
۱۰۷	به سوی جامعه‌شناسی	۵۰	جامعه‌شناسی عمومی و تخصصی
۱۰۸	پوزیتیویسم و تکامل اجتماعی	۵۲	نتیجه‌گیری
۱۰۹	کارل مارکس و انقلاب سرمایه‌داری	۵۲	خلاصه فصل
۱۱۵	تشبیه جامعه‌شناسی	۵۳	تحقیقات
۱۱۵	آلن دیوید کیم و واقعیت‌های اجتماعی	۵۴	اندیشه
۱۲۱	مارکس و سرمایه‌داری و دین	۵۴	جامعه و هنر
۱۲۷	دوره‌های توسعه پیشگی	۵۵	منابع تکمیلی
۱۲۷	ساختار اجتماعی و عادت انسان	۵۵	سایت‌های اینترنتی
۱۳۲	اجماع و تضاد		
۱۳۴	دگرگونی جوامع و جامعه‌شناسی	۵۷	۲. پرسش‌های جامعه‌شناسی
۱۳۶	فمینیسم و جامعه‌شناسی زنان	۵۸	افراد مورد آزمون و مسائل اخلاقی
۱۴۰	جامعه‌شناسی فرااستعماری	۶۰	مسائل جامعه‌شناسی
۱۴۳	فرااستخارگرایی و پست‌مدرنیته	۶۵	آیا جامعه‌شناسی علم است؟
۱۴۵	جهانی‌شدن و خطرات و «انتقام» طبیعت	۶۶	فرایند تحقیق
	نتیجه‌گیری: نظریه جامعه‌شناسی در حال	۷۰	شناخت علت و معلول
۱۵۰	تحول	۷۱	علیت و همبستگی
۱۵۰	خلاصه فصل	۷۶	پاسخ جامعه‌شناسی با روش تحقیق
۱۵۱	تحقیقات	۷۷	قوم‌نگاری
۱۵۲	اندیشه	۷۹	پیمایش
۱۵۲	جامعه و هنر	۸۶	آزمایش

۲۷۴	اندیشه	۱۵۲	منابع تکمیلی
۲۷۴	جامعه و هنر	۱۵۲	سایت‌های اینترنتی
۲۷۵	منابع تکمیلی	۱۵۵	۴. جهانی شدن و تغییرات اجتماعی
۲۷۶	سایت‌های اینترنتی	۱۵۸	انواع جامعه
۲۷۷	۶. شهر و زندگی شهری	۱۵۸	دنیای رو به نابودی
۲۷۹	نظریه‌های شهرنشینی	۱۶۵	مدرنیته و جوامع صنعتی
۲۸۱	مکتب شیکاگو	۱۶۸	تغییر جهان انسان
۲۸۹	فضای شهر و نظارت و نابرابری شهری	۱۷۲	دگرگونی جوامع
۲۹۲	جنبش‌های اجتماعی و مصرف جمعی	۱۷۴	توسعه اقتصادی
۲۹۶	توسعه شهر	۱۷۵	تغییرات اجتماعی و فرهنگی
۲۹۶	شهر در دنیای قدیم	۱۷۶	سازمان سیاسی
۲۹۸	صنعتی شدن و شهرنشینی	۱۷۷	جهانی شدن
۲۹۹	توسعه شهر مدرن	۱۷۸	عناصر جهانی شدن
۳۰۰	روندهای شهری در جهان پیشرفته	۱۹۰	صداها و پاسخ‌ها
۳۱۰	شهرنشینی در جهان در حال توسعه	۱۹۷	پیامدهای جهانی شدن
۳۱۷	شهر و جهانی شدن	۲۰۵	نتیجه‌گیری: به سوی راه‌های جدید
۳۱۷	شهر جهانی	۲۰۷	خلاصه فصل
۳۱۹	شهر و محیط زیست	۲۰۸	تحقیقات
۳۲۲	نتیجه‌گیری: شهر و اداره جهان	۲۰۹	اندیشه
۳۲۲	خلاصه فصل	۲۰۹	جامعه و هنر
۳۲۲	تحقیقات	۲۰۹	منابع تکمیلی
۳۲۲	اندیشه	۲۱۰	سایت‌های اینترنتی
۳۲۴	جامعه و هنر	۲۱۲	۵. محیط زیست
۳۲۵	منابع تکمیلی	۲۱۶	طبیعت و محیط زیست و جامعه
۳۲۶	سایت‌های اینترنتی	۲۱۶	طبیعت و محیط زیست
۳۲۷	۷. کار و جامعه اقتصادی	۲۱۸	جامعه‌شناسی و محیط زیست
۳۲۹	اقتصاد جهانی در بحران	۲۲۴	مسائل محیط زیست
۳۴۲	جامعه‌شناسی اقتصادی	۲۲۵	آلودگی و مواد زائد
۳۴۴	تیلوریسم و فوردیسم	۲۳۰	اتمام منابع طبیعی
۳۴۸	روندهای پست‌فوردیسم	۲۳۲	کمبود غذا و اصلاح ژنتیکی محصولات
۳۵۴	دگرگونی ماهیت کار	۲۴۱	گرم شدن زمین
۳۵۴	مفهوم کار	۲۵۲	نظریه‌های جامعه‌شناسی و جوامع پایدار
۳۵۵	سازمان اجتماعی کار	۳۵۴	مصرف‌گرایی و تخریب محیط
۳۶۱	افول اتحادیه‌های کارگری	۳۶۰	محدودیت رشد و توسعه پایدار
۳۶۲	زنانه شدن کار	۳۶۲	زندگی در «جامعه پرخطر» جهانی
۳۷۲	دگرگونی تقسیم کار در خانه	۳۶۳	مدرن‌سازی بوم‌شناختی
۳۷۶	اتوماسیون و مهارت	۳۶۳	عدالت محیط زیستی و شهروندی
۳۹۰	اهمیت اجتماعی کار	۳۶۹	بوم‌شناختی
۳۹۲	گسترش بی‌ثباتی شغلی	۳۷۲	نتیجه‌گیری
۳۹۴	بیکاری	۳۷۲	خلاصه فصل
		۳۷۲	تحقیقات

۴۶۰	یادگیری جنسیت	نتیجه‌گیری: انعطاف‌پذیری و «تباهی
۴۶۱	مجادله جامعه‌شناسی	شخصیت»
۴۶۴	مراحل زندگی	خلاصه فصل
۴۶۶	کودکی	تحقیقات
۴۶۹	نوجوانان و فرهنگ جوانان	اندیشه
۴۷۱	بزرگسالی جوان	جامعه و هنر
۴۷۱	میانسالی	منابع تکمیلی
۴۷۲	دوره آخر زندگی	سایت‌های اینترنتی
۴۷۳	سالم‌خوردگی	۸. تعامل اجتماعی و زندگی روزمره
۴۷۵	سبب‌مویی جوامع	اهمیت مطالعه زندگی روزمره
۴۷۷	نحوه سالم‌خوردگی	ارتباط غیرکلامی
۴۸۰	سالم‌خورده شدن: تبیین‌های متضاد	چهره و ژست و احساسات انسان
۴۸۰	جامعه‌شناسی	جنسیت و بدن
۴۸۳	ابعاد سالم‌خوردگی	تجسد و هیئت
۴۸۸	سیاست‌های سالم‌خوردگی	چهره و بدن و سلام و تعامل
۴۹۴	مرگ و احتضار و داغ‌دیدگی	برخورد
۴۹۴	جامعه‌شناسی مرگ و احتضار	مدیریت تأثیر
۴۹۶	نظریه مرگ در جوامع مدرن	حریم شخصی
۴۹۷	مباحث نوظهور	قواعد تعامل اجتماعی
۵۰۱	خلاصه فصل	درک مشترک
۵۰۲	تحقیقات	تخریب تعامل
۵۰۳	اندیشه	فریاد واکنش
۵۰۳	جامعه و هنر	تعامل در زمان و مکان
۵۰۴	منابع تکمیلی	نظم‌بخشی به مکان و زمان
۵۰۵	سایت‌های اینترنتی	زندگی روزمره در چشم‌انداز فرهنگی و تاریخی
۵۰۷	۱۰. خانواده و روابط صمیمانه	تعامل در فضای سایبری
۵۰۹	مفاهیم اساسی	نتیجه‌گیری: نزدیکی و فاصله در تعامل
۵۱۳	خانواده در تاریخ	انسان
۵۱۳	تحول زندگی خانوادگی	خلاصه فصل
۵۱۳	افسانه خانواده سنتی	تحقیقات
۵۱۷	خانواده در بستر جهانی	اندیشه
۵۱۹	تنوع و تحول در خانواده روستا	جامعه و هنر
۵۲۰	تحول و تنوع الگوی خانوار	منابع تکمیلی
۵۲۷	طلاق و جدایی	سایت‌های اینترنتی
۵۳۰	همبری و خانواده ناتنی و روابط	۹. سبب‌زندگی
۵۳۵	خویشاوندی	هویت اجتماعی و اجتماعی شدن
۵۴۷	نابرابری جنسیتی و «روی تاریک» زندگی	نظریه‌های رشد کودک
۵۴۷	خانوادگی	عوامل اجتماعی شدن
۵۵۰	موازنه کار و مراقبت	اجتماعی شدن جنسیت
۵۵۰	خشونت نزدیکان	
۵۵۶	دیدگاه‌های نظری در باره خانواده و روابط	

۶۳۷	۱۲. قشربندی و طبقه اجتماعی		صمیمانه
۶۳۰	نظام‌های قشربندی	۵۵۱	کارکردگرایی
۶۳۱	بردگی	۵۵۶	رویکردهای فمینیستی
۶۳۲	کاست	۵۵۹	دگرگونی عشق و دوستی
۶۳۴	اقشار	۵۶۵	نتیجه‌گیری: ارزش‌های خانواده؟
۶۳۵	طبقه	۵۶۷	خلاصه فصل
۶۳۶	نظریه‌های طبقه اجتماعی	۵۶۸	تحقیقات
۶۳۶	نظریه تضاد طبقاتی کارل مارکس	۵۶۹	اندیشه
۶۳۶	مارکس وبر و طبقه و منزلت و حزب	۵۶۹	جامعه و هنر
۶۴۰	تلفیق نظریه مارکس و وبر	۵۷۰	منابع تکمیلی
۶۴۲	تداخل نابرابری‌ها	۵۷۱	سایت‌های اینترنتی
۶۴۴	سنجش طبقه	۵۷۲	۱۱. تندرستی و بیماری و معلولیت
۶۴۵	ارزیابی طرح طبقاتی گلدنورپ	۵۷۴	جامعه‌شناسی بدن
۶۴۹	تقسیمات طبقاتی در جهان پیشرفته	۵۷۹	جامعه‌شناسی مدرست و بیماری
۶۴۹	مسئله طبقه بالا	۵۷۹	تعریف تندرستی
۶۵۸	رشد طبقه متوسط	۵۸۱	دیدگاه‌های جامعه‌شناسی درباره پزشکی
۶۵۹	تحول طبقه کارگر	۵۹۱	پزشکی و تندرستی در زمان متغیر
۶۶۲	طبقه فقیر	۵۹۲	ابعاد جهانی ایدز
۶۶۶	طبقه و سبک زندگی	۵۹۲	دیدگاه‌های جامعه‌شناسی درباره تندرست و بیماری
۶۷۰	جنسیت و قشربندی	۵۹۲	و بیماری
۶۷۲	تحرك اجتماعی	۶۰۲	بنیان‌های اجتماعی تندرستی
۶۷۲	مطالعه مقایسه‌ای تحرك اجتماعی	۶۰۲	طبقه و تندرستی
۶۷۵	تحرك نزولی	۶۰۶	جنسیت و تندرستی
۶۷۶	تحرك اجتماعی در انگلستان	۶۰۸	قومیت و تندرستی
۶۷۸	تحرك اجتماعی	۶۰۹	تندرستی و انسجام اجتماعی
۶۸۰	بریتانیای شانزده ساله	۶۱۱	جامعه‌شناسی معلولیت
۶۸۱	نتیجه‌گیری: استمرار تداوم طبقه اجتماعی	۶۱۲	مدل فردی معلولیت
۶۸۲	خلاصه فصل	۶۱۲	مدل اجتماعی معلولیت
۶۸۳	تحقیقات	۶۱۹	معلولیت و قانون و سیاست عمومی
۶۸۴	اندیشه	۶۲۰	معلولیت در جهان
۶۸۴	جامعه و هنر	۶۲۲	تندرستی و معلولیت در جهان متحول
۶۸۴	منابع تکمیلی	۶۲۲	خلاصه فصل
۶۸۵	سایت‌های اینترنتی	۶۲۳	تحقیقات
۶۸۷	فرهنگ‌نامه	۶۲۴	اندیشه
۶۷۷	منابع	۶۲۴	جامعه و هنر
۶۸۲	نمایه	۶۲۵	منابع تکمیلی
		۶۲۶	سایت‌های اینترنتی

دیباچه

آنتونی گیدنز (متولد ۱۹۳۹) استاد دانشگاه کمبریج با کارهای نظری مهمی مانند نظریه ساختاربابی در زمره مهم ترین نظریه پردازان انگلستان و از بانفوذترین نظریه پردازان معاصر دنیا است و در مقام مشاور سیاستمداران عمده جهان و با ارائه دیدگاه‌هایی سیاسی چون راه سوم و رای چپ و راست از فعالان اجتماعی جهان است. گیدنز کتاب‌های مهم فراوانی دارد از جمله ساختار طبقاتی، جوامع پیشرفته (۱۹۷۵) و ساخت جامعه: خطوط کلی نظریه ساختاربابی (۱۹۸۴)، ریت و هویت خود (۱۹۹۱) و تحول صمیمیت (۱۹۹۲) و جامعه‌شناسی (۱۹۸۳) که کتاب جامعه‌شناسی عامی حامی است.

اهمیتی که گیدنز با و راست‌های مکرر برای این کتاب و به‌روز و متناسب کردن آن با تحولات جهان قائل است، در ادال جهانی نیز برخوردار گشته از اینجا است که جامعه‌شناسی عامل مهمی در تفکر مدرن جامعه مدنی است و به ما کمک می‌کند دنیای مان را دنیای بهتری بسازیم. از این رو امروز دست‌کم جامعه‌شناسی عمومی برای تنویر افکار همگان حائز اهمیت است و از دروس لازم برای همه رشته‌های دانشگاهی است.

جامعه‌شناسی نیز در میان عموم مردم ما جا باز کرده است و درس جامعه‌شناسی عمومی در بسیاری از رشته‌های هنر و علوم انسانی و علوم اجتماعی و علوم پزشکی و مهندسی و فنی ارائه می‌شود. ترجمه فارسی ویراست اول کتاب جامعه‌شناسی به قلم سلیم و شیوای منوچهر صبوری کاشانی و ویراست چهارم آن به قلم روان حسن حارثیان را نشر نی منتشر کرده و چاپ‌های مکرر و هر ساله آن مبین اقبال گسترده آن در جامعه ما است.

کتابی که اینک ترجمه آن تقدیم خوانندگان می‌گردد ویراست هفتم جامعه‌شناسی است که در ۲۰۱۳ چاپ شده است. حجم زیاد کتاب باعث شد جامعه‌شناسی را در دو جلد منتشر شود. جلد اول شامل دوازده فصل اول جامعه‌شناسی است و تقریباً دربرگیرنده مطالبی است که معمولاً اساتید دانشگاه کم‌وبیش تحت عنوان «مبانی جامعه‌شناسی ۱» تدریس می‌کنند. جلد دوم هم شامل یازده فصل آخر جامعه‌شناسی است و معمولاً تحت عنوان «مبانی جامعه‌شناسی ۲» ارائه می‌شود. با وجود این همان طور که گیدنز در مقدمه اشاره می‌کند گوی این که ترتیب فصل‌ها طوری است که به اشرافی تدریجی بر حوزه‌های گوناگون جامعه‌شناسی کمک می‌کند ولی هر فصل نسبتاً مستقل است و ارجاعات مقتضی به فصل‌های دیگر در لابلای مطالب ارائه شده است و لزومی به حفظ تسلسل فصل‌ها نیست و استادان و مدرسان به

صلاح دید خود می‌توانند از ترتیبی دیگر استفاده کنند. از این رو هر جلد به صورتی مستقل و با منابع و نمایه خود تدوین شده است و برای عدم تکرار فقط فرهنگنامه در جلد اول آمده است و واژه‌نامه‌ها در جلد دوم.

با تشکر و سپاس فراوان از خوانندگان بلندهمت موشکافی که با تذکر کاستی‌های ترجمه از از خطای تایپی و غلط املایی و از قلم‌افتادگی گرفته تا بدخوانی و بدفهمی به رفع آن در چاپ‌های آتی کمک می‌کنند.

هوشنگ نایی ۱۳۹۴

www.ketab.ir

پیشگفتار ویراست هفتم

از اولین ویراست این کتاب که در ۱۹۸۹ منتشر شد حدود بیست و پنج سال می‌گذرد. در آن زمان بسیاری از خوانندگان این ویراست جدید هنوز پا به دنیا نگذاشته بودند. سال ۱۹۸۹ زمان تغییرات بزرگی بود و پایان جنگ سرد و آزادی کشورهای بلوک شوروی سابق. رویدادهایی چون کشتار مردم در میدان تیانانمن پکن در رأس اخبار جهان بود. در دهه ۱۹۸۰ مردم بیشتر و بیشتری در جهان پیشرفته از لوازم لوکسی چون ماکروویو و ویدئو برخوردار شده بودند. با این همه آن زمان هنوز رواج امروزی اینترنت و ایمیل و سایت‌های اجتماعی و رسانه‌های دیجیتال و زندگی روزمره قابل تصور نبود.

طی این سال‌ها در ویراست جدید این کتاب تغییرات وسیع دنیای اجتماعی و همچنین تلاش جامعه‌شناسان برای درک و شناخت آن بازتاب یافته است. در ویراست هفتم نیز تحولات جهانی اخیر، همکاریات جدید در جامعه‌شناسی به دقت منعکس شده است. نوآوری‌های بی‌شمار در رسانه‌های جدید و دنیای آنلاین و چشم‌انداز بلندمدت تغییرات آب و هوای زمین و فرسایش محیط زیست، به‌طور مستمر دنیایمان را به شکل جدیدی درمی‌آورد. در سال‌های بعد از ویراست ششم این کتاب جهان، بازار بحران مالی گشت و افراد زیادی بیکار شدند و اعتصابات و ناآرامی‌های فراوانی اروپا را فراگرفت و در همان حال رشد اقتصادی در چین و هند و برزیل تداوم یافت. بهار عربی و مرج انقلاب در آفریقای شمالی هم‌تای مدرن امروزی تغییرات عمیقی به‌شمار می‌آید که الهام‌بخش نخستین جامعه‌شناسان در کندوکاو دنیای اجتماعی بود. در این ویراست جدید همه این تحولات، همان آمده و همه مطالب مورد تجدید نظر کامل قرار گرفته است.

در تألیف این ویراست نیز از همکاری فیلیپ دیلیو ساتن برخوردارم که سهم زیادی در ویراست ششم داشت. علائق پژوهشی خود فیلیپ و تجربه غنی‌اش در جامعه‌شناسی در انگلستان و اسکاتلند بعد تعاملی عمیقی بدین ویراست افزوده است. من خرسندم که دیدگاه مشترک‌مان در ترغیب دانشجویان به پروردن تخیل جامعه‌شناسی به هدف بلندپروازانه این کتاب در نشان دادن ارزش تفکر جامعه‌شناسانه به خوانندگان کمک می‌کند.

دانشجویان گاه درک تفکر و شواهد جامعه‌شناسی را دشوار می‌یابند که تا حدی از آن رو است که جامعه‌شناسی ایجاب می‌کند هنگام تحلیل یافته‌ها و نظریه‌ها تلاش کنیم اعتقادات و نظرات خود را کنار بگذاریم. از این رو تفکر جامعه‌شناسی با چالش فکری تمام‌عیاری همراه است. اکثر کسانی که جامعه‌شناسی می‌خوانند متحول می‌شوند چه جامعه‌شناسی دیدگاهی در

باره جهان ارائه می‌کند که با دیدگاه‌مان قبل از مطالعه جامعه‌شناسی متفاوت است. جامعه‌شناسی به ما کمک می‌کند محیطی فراتر از محیط محدود زندگی خویش را ببینیم و بدین سان به ما کمک می‌کند درک بهتری از علل کنش‌ها و اعمال‌مان پیدا کنیم. جامعه‌شناسی به ما کمک می‌کند دنیا را به دنیای بهتری تبدیل کنیم. به امید لذت بردن از خواندن این کتاب.

آثونی گیدنز ۲۰۱۳

www.ketab.ir

مقدمه

جامعه‌شناسی رشته‌ای است که هرگز از پیشرفت بازمانده و دچار سکون نشده است هرچند شاید دست کم از دید بیرونی نظریه‌های همواره در حال تغییر آن غیرقابل فهم می‌نماید. وظیفه جامعه‌شناسی اما درک و تبیین دنیای اجتماعی گسترده است و تحقق این هدف با دلبستن به آرای سهل‌الفهم قدیمی میسر نمی‌گردد. از این رو در این ویراست جدید دست کم در کنار نظریه‌های قدیمی نظریه‌ها و آرای جدید هم مطرح می‌شود تا خواننده تغییر و تحول جامعه‌شناسی را در کنار تغییر و تحول جامعه ببیند. رویدادهایی چون گرم شدن زمین یا جنگ یا تروریسم که درک آنها برای ما دشوار است یا مایه نگرانی است همگی از موضوعات مورد توجه جامعه‌شناسان است. به بی‌تیین چگونگی و چرایی وقوع این رویدادها و واکنشی‌اند که باید در قبال این مسائل باشد. هدف اصلی این ویراست نیز مانند ویراست‌های قبلی این است که با ارائه پاره‌ای از مهم‌ترین و جالب‌ترین تحقیقات اجتماعی در زمینه موضوعات گوناگون الهام‌بخش نسل جدیدی از جامعه‌شناسان باشد.

در این کتاب به جای بحث بسیار اسرعی مفاهیم جامعه‌شناسی سعی کرده‌ایم مفاهیم و آرا و نظریه‌ها را با استفاده از مثال‌های مشخص توضیح دهیم. گو این که مثال‌ها معمولاً از مطالعات جامعه‌شناسی ارائه شده است از منابع دیگری از قبیل روزنامه‌ها نیز در جایی که به درک بهتر موضوع کمک کند سود جسته‌ایم. سبک نوشتاری هم حتماً ساده و صریح است و تلاش شده با روایتی نسبتاً یک‌دست کتاب جامعه‌شناسی «کتاب خفایا» باشد. ترتیب فصل‌ها به گونه‌ای است که به تدریج به اشرافی تدریجی بر حوزه‌های گوناگون جامعه‌شناسی کمک کند ولی لزومی به حفظ این تسلسل نیست و اساتید برای تدریس آن بنا بر صلاح دید خود می‌توانند از ترتیب دیگری یا بخش‌هایی از کتاب سود جویند چه هر فصل نسبتاً مستقل است و ارجاعات مقتضی به فصل‌های دیگر در لابلای مطالب ارائه شده است.

جامعه‌شناسی جایگاهی محوری در علوم اجتماعی دارد و نیز نقشی کلیدی در فرهنگ فکری مدرن ایفا می‌کند. جامعه‌شناسی نیز همچون هر رشته علمی دیگری زبان فنی خاصی دارد که برای تصریح استدلال‌هایش ضروری است. با این همه کوشیده‌ایم از «زبان نامفهوم» راه یافته به علوم اجتماعی پرهیزیم چه نیک می‌دانیم که برای اکثر تازه‌واردان (و بسیاری از جامعه‌شناسان حرفه‌ای!) غیرقابل فهم و غیرضروری است. در سراسر کتاب در کنار بحث از رویدادها و موضوعات و داده‌های معاصر به آخرین یافته‌های جامعه‌شناسی هم اشاره می‌کنیم.

ما کوشیده‌ایم همه مطالب را به‌نحوی بی‌طرفانه ولی نه به‌نحوی بی‌هدف و کور مطرح کنیم. کل کتاب بر این دیدگاه استوار است که رویکرد کلی جامعه‌شناسی بهترین راه نشان دادن جایگاه زندگی شخصی در محیط اجتماعی و درک پیوند نزدیک فرد و جامعه است.

مضامین اصلی

کتاب جامعه‌شناسی شامل بیست و سه فصل است که هر یک به موضوع خاصی چون جرم و سیاست و فقر و جنسیت و محیط زیست اختصاص دارد. با وجود این چند مضمون هست که در جای جای کتاب تکرار می‌شود که سه مضمون بازتاب موضوعات اصلی جامعه معاصر است و سه مضمون دیگر تخصیصه رویکرد ما در پرداختن بدین موضوعات. در اینجا به ترتیب به این دو دسته از مضامین اشاره می‌کنیم.

یکی از مضامین اصلی تغییر اجتماعی است. جامعه‌شناسی در پی دگرگونی‌های عمده ناشی از انقلاب صنعتی قرن بیستم و اوایل قرن نوزدهم که نظم اجتماعی پیشین را بر هم زد و دنیای انسان را به کلی عوض کرد به منصف ظهور رسید. تغییر اجتماعی اما در قرن نوزدهم متوقف نشد. فی‌الواقع بسیاری از جامعه‌شناسان معتقدند از دهه ۱۹۷۰ آهنگ تغییرات اجتماعی شتاب گرفته و همراه آن تأثیر ساختارهای اصلی تنظیم‌کننده فرهنگ صنعتی همچو طبقه اجتماعی و خانواده سنتی و صنایع تولیدی و زندگی انسان رخت بر بسته است. در این کتاب مظاهر بی‌شمار تغییرات اجتماعی معاصر دنبال می‌شود از جمله گسترش اشتغال در بخش خدمات و رشد جوامع چندفرهنگی و تأثیر تکنولوژی اطلاعات. همچنین پیداست حال که صنعت و تأثیراتش تقریباً به همه نقاط جهان بسط یافته است، جامعه‌شناسان نیز باید در مطالعات‌شان دیدی جهانی داشته باشند.

بنابراین دومین مضمون اصلی این کتاب جهانی شدن حیات اجتماعی است. بخش اعظم تاریخ جامعه‌شناسی تحت سلطه این دیدگاه بوده که جامعه را باید به‌سان دایره‌ای مستقل و با مسیر رشد نسبتاً مستقلی مورد مطالعه قرار داد. اما جوامع حتی قبل از صنعتی شدن نیز هرگز در انزوای کامل به‌سر نمی‌بردند. امروز فرایندهای یکپارچه شدن در عرصه‌هایی چون نظام اقتصاد جهانی یا جابه‌جایی بزرگ مردم به قصد مهاجرت یا سیر و سفر یا بین‌المللی شدن سیاست را بهتر می‌توان دید. جهانی شدن کشورهای نسبتاً ثروتمند دنیای پیشرفته را به کشورهای نسبتاً فقیر دنیای در حال توسعه پیوند می‌دهد. یکی از ابعاد این درهم‌تیدگی تلاش برای خلق توسعه اقتصادی پایدار است که ضمن حفظ محیط زیست جهان پیشرفت اقتصادی کشورهای در حال توسعه را هم میسر می‌گرداند. اولین ویراست این کتاب در ۱۹۸۹ در بحث جهانی شدن در

رشته جامعه‌شناسی پیشقدم بود ولی حالیا جهانی شدن جزء جدایی‌ناپذیر این رشته است. شاید همین خود روشن‌ترین نشانه لزوم پیوند نزدیک جامعه‌شناسان با تحولات مهم دنیاست.

مضمون سوم نابرابری اجتماعی است. این کتاب شامل فصل‌های جداگانه‌ای برای جنسیت و گرایش جنسی و «نژاد» و قومیت و سالخوردگی و طبقه اجتماعی و معلولیت است و هر یک مختص تحقیقات اجتماعی در زمینه موضوعی خاص. معهدا جامعه‌شناسان به‌طور فزاینده‌ای اذعان می‌کنند که شکاف‌های اجتماعی مهم جامعه در هم تنیده است و برای انسان مجموعه پیچیده‌ای از تجربیات زندگی ایجاد می‌کند. به‌عنوان مثال تجربه زندگی زن سفیدپوست جوان طبقه متوسط از تجربه زندگی زن سیاه‌پوست مسن طبقه کارگر بسیار متفاوت است و از این رو بحث از تجربه عام «زنان» بسیار دشوار است. امروز بسیاری از تحقیقات به‌جای مطالعه صرف طبقه یا - سنیت یا قومیت به کثرت پیچیده تجربه زندگی مردم می‌پردازند. تداخل نابرابری‌های اجتماعی در جای‌جای این کتاب به میان می‌آید.

حال به سه روکرد - جامعه‌شناسی خود این کتاب می‌پردازیم. نخست این که ما در پی نشان دادن پیوند سطح خرد با کل را چگونه برخورد ها و تعامل‌های اجتماعی با سطح کلان یا بزرگ جامعه و نهادهای آن هستیم. در یک کلام در پی پیوند خرد و کلان‌ایم. ما نشان می‌دهیم که تعامل در محیط خرد واقعاً بر دیدی بر کل نهادهای اجتماعی تأثیر می‌گذارد ولی در همان حال زندگی روزمره ما سخت تحت تأثیر نهادها قرار دارد. این رابطه متقابل در قلب بسیاری از فرایندهای اجتماعی قرار دارد و به اعتقاد ما نه این جامعه‌شناسی جامع مستلزم آن است که وضعیت‌ها و رویدادها در هر دو سطح خرد و کلان مورد مذاقه قرار گیرد.

دوم این که این کتاب قویاً موضعی تاریخی مقایسه‌ای دارد امروز جامعه‌شناسی را نمی‌توان به مطالعه جامعه‌ای منفرد محدود کرد و باید روابط جامع گوناگون و تأثیرشان بر توسعه یکدیگر را به‌کندوکاو کشید. جهانی شدن حیات اجتماعی این امر را ضرورتی عاجل تبدیل کرده و در این کتاب به منابع و اطلاعات گوناگونی از سراسر جهان اشاره می‌شود خاصه این که بسیاری از فصل‌ها هم جهان پیشرفته صنعتی را دربر می‌گیرد و هم کشورهای در حال توسعه را و بدین ترتیب مقایسه‌های مهم میسر می‌گردد و نابرابری مستمر جهانی را برجسته می‌سازد. با این همه این مقایسه‌ها در طول تاریخ این کشورها و مناطق مبین میزان پیشرفت اجتماعی و اقتصادی در بسیاری از کشورهای در حال توسعه است. جامعه‌شناسی تاریخی مقایسه‌ای برای درک حیات اجتماعی جهانی امروز ضروری است.

مضمون سوم رابطه وجه اجتماعی و شخصی زندگی است. تفکر جامعه‌شناسی منبع حیاتی خودشناسی ماست و امکان می‌دهد تجربیات شخصی مان را در بستر محیط اجتماعی بزرگ‌تری در نظر بگیریم. مطالعه جامعه‌شناسی باید تجربه‌ای رهایی‌بخش باشد و به تخیل مان پر و بال

بدهد و به ما دید جدیدی نسبت به سرچشمه رفتار شخصی مان بدهد و ما را از محیط‌های فرهنگی دیگر آگاه کند.

ویژگی‌های تعاملی

ویراست هفتم جامعه‌شناسی جنبه تعاملی‌تری دارد و برانگیزنده مشارکت بیشتری از سوی خواننده است تا یادگیری دانشجویان با سود جستن از تخیل جامعه‌شناسی خودشان همراه باشد. در این ویراست نیز از همان خانه‌های مطالعه کلاسیک ویراست ششم استفاده کرده‌ایم که دانشجویان با برخی از مهم‌ترین مطالعات و نظریه‌های جامعه‌شناسی آشنا می‌کند. البته «کلاسیک» لزوماً به معنای قدیمی نیست! بخش اعظم مطالعات چه قدیمی و چه جدید به جایگاه «کلاسیک» نمی‌رسند ولی این بدان معنا نیست که ارزشمند نیستند. جامعه‌شناسی از خلال آزمون مستمر آراء و روش‌هایی پیش می‌رود که در هزاران پروژه تحقیقاتی و مقالات علمی و کتاب‌ها به کار می‌رود و جامعه‌شناسی علمی را تشکیل می‌دهد. با وصف این هر از گاهی یک پژوهش خوب با روش تحقیق بدیع یا نظریه جدید چنان تأثیر خاصی بر مسیر آتی رشته جامعه‌شناسی می‌گذارد که از بدیعی کثر جامعه‌شناسان حرفه‌ای «مطالعه‌ای کلاسیک» به‌شمار می‌آید. بدین ترتیب «کلاسیک» محدود به عصر خاصی نیست و این امر در این کتاب بازتاب یافته است. مسلماً همگان با انتخاب ما موافق نخواهند بود ولی امیدواریم مثال‌های کتاب به دانشجویان کمک کند از امکانات و دیدگاه‌های فراوانی که تفکر جامعه‌شناسی ارائه می‌کند آگاه گردند.

جنبه تعاملی این کتاب با مجموعه‌ای از مثال‌ها که در خانه‌های مستقلی ارائه شده است در ویراست ششم بیشتر شد و در این ویراست نیز از همه آنها سود جستیم. خانه‌های «تفکر خلاق» نشانه «مکتب» است تا خواننده در باره مطلبی که خوانده تا مل کند و در باره اهمیت آن بیندیشد. ما قویاً توصیه می‌کنیم پرداختن بدین خانه‌های «تفکر خلاق» باعث شود که اکثر بهره‌مندی از کتاب جامعه‌شناسی است. خانه‌های «جامعه جهانی» دانشجویان را برمی‌انگیزد حتی در باره موضوعاتی که کاملاً محلی می‌نماید جهانی بیندیشند. خانه‌های «تخیل جامعه‌شناسی» هم اغلب شامل مطالب نامعمول یا جالبی است برای توضیح یا بسط مضامین هر فصل. فرهنگنامه هم که در انتهای کتاب آمده تعریف مفاهیم جدیدی است که جامعه‌شناسان مطرح کرده‌اند.

در این ویراست مرور مطالب را بالکل اصلاح کرده‌ایم. هدف ما تداوم رویکرد کتاب به تشویق دانشجویان به مشارکت فعال است تا پذیرش منفعل. از این رو انتهای هر فصل نوعی «کارگاه آموزشی» است. مرور فصل با «خلاصه فصل» آغاز می‌شود که پرسش‌هایی در باره مطالب فصل است. بهتر است بلافاصله بعد از اتمام فصل به این پرسش‌ها پاسخ دهید هر چند

برای مرورهای بعدی هم در نظر گرفته شده است. قسمت بعدی «تحقیقات» است که کانون آن روش‌های تحقیق و اعمال آنها در مطالعه دنیای واقعی است. در این قسمت از خوانندگان دعوت می‌کنیم تحقیق جدیدی را که معمولاً به صورت مقاله ارائه شده پیدا کنند و بخوانند و به پرسش‌های ما که در باره نوع تحقیق و علت استفاده از آن نوع روش و میزان موفقیتش در آن مطالعه است پاسخ دهند. بسیاری از مدرسان این شیوه را کمک مؤثری به درک کاربرد عملی روش‌های تحقیق و کار «جامعه‌شناسی» می‌دانند.

در قسمت بعد تحت عنوان «اندیشه» به نظریه می‌پردازیم. در این قسمت معمولاً مقاله‌ای نظری یا بحثی اینترنتی و آنلاین یا مقاله‌ای از روزنامه به میان می‌آید که در باره نظریه و تبیین است. بخشی از کار حصول اطمینان از درک مفاهیم و پیام مقاله است. پاره‌ای از دانشجویان به ما می‌گویند فهم «نظریه» دشوار است چه انتزاعی و دور از زندگی واقعی می‌نماید. از این رو مطالب نظری‌ای را انتخاب کرده‌ایم که پیوند مستقیمی با رویدادهای واقعی دارند تا شکاف ظاهری بین نظریه و زندگی روزمره پر شود. البته مشتاقانیم دانشجویان ما را از میزان موفق آمیز بودن کارمان مطلع سازید.

قسمت آخر «جامعه و هنر» را از فضای علوم اجتماعی وارد دنیای هنر و ادبیات می‌کند. در اینجا فیلم یا سریال یا نمایش یا رمان یا آثاری هنری یا مجسمه یا موسیقی یا نمایشگاه را برای دیدن یا شنیدن یا خواندن معرفی می‌کنیم. همه موارد مورد توصیه ما پیوند نزدیکی با مطالب آن فصل دارند و از خواننده می‌خواهیم ببیند این عرصه چقدر به دانش ما از جامعه می‌افزاید. فی‌المثل برخی معتقدند معلومات بیشتر مردم نسبت به صنعتی شدن قرن نوزدهم به عنوان عصر کارخانه‌های بزرگ و دود انبوه دودکش‌های با دودهای به سرعت در حال گسترش را نه از متون و شواهد علوم اجتماعی بلکه از رمان‌های پررنگ و دگرگون‌کننده سایر نویسندگان کسب کرده‌اند. می‌خواهیم بدانیم حیات اجتماعی امروز در هنر چگونه عکس‌انداز شده و این بازنمایی چقدر با یافته‌های تحقیقات جامعه‌شناسی همخوانی دارد. آیا هنر چیزی در دایره جهان به ما می‌گوید که جامعه‌شناسی از پس آن بر نمی‌آید؟ چه چیزی؟ ما خواننده را تشویق می‌کنیم هنگام انجام تمرینات این قسمت به دقت در باره این پرسش‌ها بیندیشد.

قسمت «منابع تکمیلی» تجدید شده و بسط یافته است و بر غنای منابع در دسترس خواننده و همچنین سایت‌های اینترنتی که در خدمت جست‌وجوی دنیای مجازی برای منابع و مطالب مفید است افزوده شده است.

علاوه بر این سایت‌ها مطالب مبسوطی در سایت خود این کتاب آمده است که هم برای اساتید و هم برای دانشجویان منبعی غنی است که به مطالعه بیشتر و آموزش و یادگیری جامعه‌شناسی کمک می‌کند: www.politybooks.com/giddens